

Prawa mniejszości narodowych w raporcie Sekretarza Generalnego Rady Europy

Sekretarz Generalny Rady Europy Thorbjørn Jagland przedstawił ostatnio raport o stanie demokracji, przestrzegania praw człowieka i rządów prawa w Europie. W raporcie wymieniono konkretne wyzwania stojące przed prawami człowieka, demokracją i rządami prawa w Europie, a także zaproponowano działania, jakie należy podjąć, aby stawić im czoła.

Wyzwania oraz zalecane działania obejmują kilka obszarów, takich jak poszanowanie fizycznej integralności i godności człowieka, sprawiedliwość i rządy prawa, demokracja, prawa socjalne, niedyskryminacja, równość, a także Rada Europy i istniejące strefy konfliktu.

W części raportu poświęconej poszanowaniu fizycznej integralności i godności człowieka przedstawiono wyzwania związane z warunkami osadzenia i handlem ludźmi. Zaprezentowano również ogólny zarys działań, jakie należy podjąć w celu zagwarantowania ochrony prawnej, administracyjnej i praktycznej, dzięki której nieregularni migranci będą mogli korzystać z podstawowych praw, nie ryzykując przy tym wyrzuceniem z kraju. Zalecenia dotyczą również zapewnienia osobom świadczącym pomoc humanitarną ochrony przed nałożeniem sankcji karnych.

W rozdziale traktującym o sprawiedliwości i rządach prawa omówiono kwestię ustanowienia i funkcjonowania sądownictwa oraz korupcji i „prania” pieniędzy. W rozdziale poświęconym demokracji poruszono kwestię wolności politycznej, wyborów, instytucji demokratycznych i kultury. Część dotycząca praw socjalnych wyjaśnia, w jaki sposób polityka oszczędności negatywnie wpływa na prawa socjalne oraz na czym polega niespójność prawa Unii Europejskiej z zasadami Europejskiej Karty Społecznej. Zalecenia dotyczą ratyfikacji Karty Społecznej oraz jej mechanizmu skarg zbiorowych, a także wzmocnienia współpracy na płaszczyźnie praw socjalnych w celu stworzenia krajowych planów działania i doskonalenia zawodowego prawników.

W części poświęconej niedyskryminacji i równości omówiono kwestię dyskryminacji na tle etnicznym, mniejszości narodowych, Romów, równouprawnienia płci, orientacji seksualnej i tożsamości płciowej, praw dziecka, a także innych przejawów dyskryminacji osób niepełnosprawnych oraz imigrantów. Niektóre z zaleceń to: udział w utworzonej przy Radzie Europy Kampanii Przeciwko Mowie Nienawiści, wspieranie ochrony praw Romów oraz ich uczestnictwa w życiu politycznym, ratyfikowanie Konwencji Stambulskiej (przemoc wobec kobiet), stosowanie dobrych praktyk wobec społeczności LGBT, tworzenie usług publicznych mających na uwadze dobro dzieci oraz wzmocnienie władz wspierających równość w państwach członkowskich.

Należy podkreślić, że w raporcie zwrócono uwagę na problem dyskryminacji na tle etnicznym oraz kwestię mniejszości narodowych. Zaznaczono, że w ostatnim czasie państwa członkowskie poczyniły postępy, działając na rzecz likwidacji podziałów etnicznych. Mimo to imigranci, osoby z przeszłością migracyjną, osoby zamieszkałe w danym państwie niebędące jego obywatelami, azylandzi, uchodźcy, apatrydzi oraz członkowie mniejszości narodowych wciąż stają się ofiarami zbrodni nienawiści, mowy nienawiści, dyskryminacji i innych przejawów nietolerancji. Ponadto raport podkreśla, że niektóre formy dyskryminacji na tle etnicznym stanowią naruszenie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, jednak jedynie 18 państw członkowskich ratyfikowało Protokół nr 12 zakazujący dyskryminacji. Do czasu, kiedy wszystkie państwa członkowskie nie zobowiążą się do przestrzegania zakazu dyskryminacji zgodnie z Protokołem nr 12, Rada Europy nie będzie w stanie wykryć przypadków dyskryminacji na tle etnicznym ani im zaradzić.

W raporcie zaznaczono również, że większość państw członkowskich udoskonaliło narzędzia umożliwiające wspieranie wspólnot mniejszościowych w zachowaniu ich tożsamości. Do narzędzi tych należą szkoły, w których naucza się w języku mniejszości, jak również dwujęzyczne znaki topograficzne oraz zarezerwowane mandaty w Parlamencie, dzięki którym przedstawiciele mniejszości mogą czynnie uczestniczyć w życiu politycznym. Ze względu na kryzys finansowy zmniejszyła się jednak ilość organizowanych programów wsparcia. Należy

wspomnieć, że Litwa nie do końca dotrzymuje kroku wymienionym udoskonaleniom. Języki mniejszości są systematycznie usuwane z oficjalnego użycia przez centralne władze, natomiast w ostatnio zawisłych sprawach sądowych wydano wyroki zobowiązujące władze do usunięcia z prywatnych posesji wszelkich tablic z nielitewskimi nazwami ulic.

Ponadto w raporcie wspomniano, że mniejszości narodowe często stają się kozłami ofiarnymi obwinianymi o bezrobocie oraz inne problemy gospodarcze. Co więcej, wyłaniają się nowe ideologie nacjonalistyczne i rasistowskie, które stanowią zagrożenie dla praw mniejszości narodowych.

Do zalecanych działań należy ratyfikowanie przez wszystkie państwa członkowskie Protokołu nr 12 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych oraz Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych. Działania te obejmują także całkowite wprowadzenie w życie zobowiązań wynikających z wymienionych konwencji oraz zapewnienie poprawnej realizacji uchwał Komitetu Ministrów, a także aktywne uczestnictwo w Kampanii przeciwko Mowie Nienawiści utworzonej przy Radzie Europy.

Litwa nie ratyfikowała wspomnianych wyżej konwencji, z wyjątkiem Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych ratyfikowanej w roku 2000. Mimo to rząd litewski nadal nie przestrzega standardów ochrony mniejszości narodowych przewidzianych w Konwencji.

Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR) od początku swego istnienia stara się nie tylko informować społeczeństwo o sytuacji przestrzegania praw człowieka na Litwie, ale działa również na rzecz zwiększania świadomości obywateli na temat praw człowieka i dyskryminacji w ujęciu holistycznym. EFHR stara się rozpowszechniać te wartości, a jednym z jej głównych celów jest walka ze zbrodnią nienawiści, mową nienawiści, dyskryminacją i innymi przejawami nietolerancji. EFHR prowadzi kampanie przeciwko dyskryminującym komentarzom w Internecie od roku 2011 i do tej pory udało jej się złożyć do prokuratury ponad 400 wniosków.

Głęboko wierzymy, że aby zbudować lepszą Europę, wszystkie państwa członkowskie Rady Europy muszą podjąć zalecane działania. Cytując Thorbjørna Jaglanda, Sekretarza Generalnego Rady Europy, „razem możemy sprawić, że Europa powróci na ścieżkę jedności i współpracy opartej na wspólnych wartościach, standardach i zobowiązaniach prawnych”.

Pełny tekst raportu Sekretarza Generalnego Rady Europy dostępny jest [tutaj](#).

EFHR/[Kurier Wileński](#)